

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

A jogalkotási felhatalmazás hatósági eljárásokat érintő keretei, a tájvédelmi szakkérdés vizsgálatát segítő tartalmi követelmények, szabványok

Csőszi Mónika, Kincses Krisztina
Vidékfejlesztési Minisztérium
Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

A tájvédelmi tevékenység tárgya (a táj)

a földfelszín térben lehatárolható,
jellegzetes felépítésű és sajátosságú része,
a rá jellemző

**természeti értékekkel és
természeti rendszerekkel,**
valamint
**az emberi kultúra
jellegzetességeivel** együtt, ahol
kölcsönhatásban találhatóak a
természeti erők és a mesterséges (ember
által létrehozott) környezeti elemek.

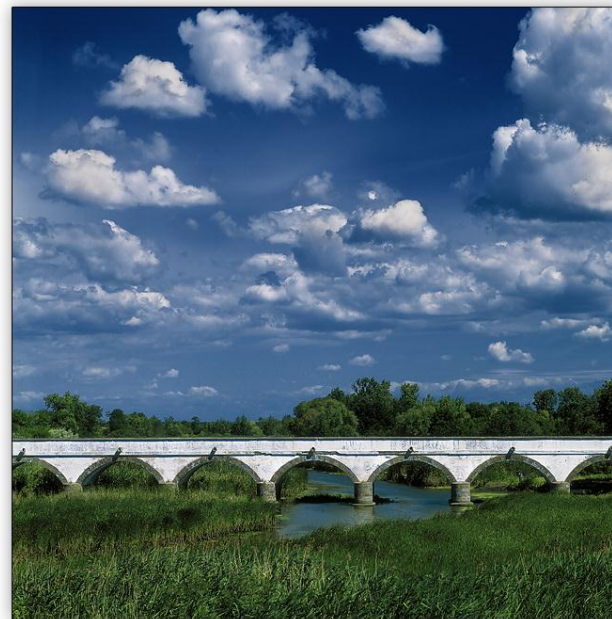
Minden táj ?

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

A törvény hatálya kiterjed valamennyi természeti értékre és területre, tájra, továbbá a velük kapcsolatos minden tevékenységre

3. § A törvény hatálya

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

5. § Alapelvek

(2) A természeti értékek és területek csak olyan mértékben **igénybe vehetők, hasznosíthatók**, hogy a működésük szempontjából alapvető **természeti rendszerek** és azok folyamatainak működőképessége fennmaradjon, továbbá a **biológiai sokféleség** fenntartható legyen.

(3) A természet védelméhez fűződő érdekeket ... a **hatósági intézkedések** során figyelembe kell venni.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

Védett természeti területre **közvetlen kihatással lévő** vagy azt **közvetlenül érintő** más hatósági eljárás során a természetvédelmi hatóság – kivéve, ha a tevékenység környezeti hatásvizsgálat- vagy egységes környezethasználati engedélyköteles – **szakhatóságként működik közre**

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

Védett növény- és állatfajok, társulások

Tilos a **védett növényfajok** egyedeinek veszélyeztetése, engedély nélküli elpusztítása, károsítása, élőhelyeinek veszélyeztetése, károsítása.

Gondoskodni kell a **védett növény- és állatfajok, társulások fennmaradásához szükséges természeti feltételek**, így többek között a talajviszonyok, vízháztartás megőrzéséről

Tilos a **védett állatfajok** egyedének zavarása, károsítása, kínzása, elpusztítása, szaporodásának és más élettevékenységének veszélyeztetése, lakó-, élő-, táplálkozó-, költő-, pihenő- vagy bújóhelyeinek lerombolása, károsítása.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

*A tájvédelmi szakkérdés vizsgálatának **területei** és **célja***

- **A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során**
 - ...meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát,
 - ... **gondoskodni kell** a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó **természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról;**
 - ...gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó **természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról;**
- **a természeti terület használata és fejlesztése során**
 - ...biztosítani kell a **táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek**, a tájakra jellemző **természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek** a **megóvását a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével;**
 - ... **a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek**, a tájakra jellemző **természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek** a **megóvását;**
 - ... biztosítani kell **a jellegzetes tájképi elemek fennmaradását.**

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény *A tájvédelmi szakkérdés vizsgálatának területei és szempontjai*

- gondoskodni kell **az épületek, építmények, nyomvonalas létesítmények, berendezések külterületi elhelyezése során** azoknak a természeti értékek, a mesterséges környezet funkcionális és esztétikai összehangolásával történő **tájba illesztéséről**;
- gondoskodni kell a **használaton kívül helyezett épületek, építmények, nyomvonalas létesítmények, berendezések** új funkciójának megállapításáról, illetve ennek hiányában **megszüntetésükről, elbontásukról**, az érintett területnek a **táj jellegéhez igazodó rendezéséről**;
- a ... **telekalakítás, az építés, a használat** során kiemelt figyelmet kell fordítani a **természeti értékek és rendszerek, a tájképi adottságok és az egyedi tájértékek megőrzésére**;
- **művelési ág változtatás, más célú hasznosítás** csak a **táj jellegének, szerkezetének, a történelmileg kialakult természetkímélő használat** által meghatározott adottságoknak és a természeti értékeknek a figyelembevételével lehetséges;

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény *A tájvédelmi szakkérdés vizsgálatának területei és szempontjai*

- biztosítani kell, hogy **a gazdálkodással összefüggő épületek, építmények, létesítmények és berendezések** elhelyezése, mérete, formája, funkciója és száma **alkalmazkodjon a táj jellegéhez;**
- a **táj jellegének megfelelően rendezni kell a felszíni tájsebeket;**
- **autópályát,** valamint a vadon élő állatfajok ismert vonuló útvonalait keresztező **vonalas létesítményt úgy kell építeni,** hogy a **vadon élő állatfajok** egyedeinek átjutása – megfelelő térközönként – biztosítva legyen;
- **külterületi ingatlan,** különösen természeti terület **belterületté,** illetve beépítésre szánt területté **minősítésére** akkor kerülhet sor, ha annak következtében a **táj jellege, esztétikai és természeti értéke nem károsodik** helyreállíthatatlanul;
- **elektromosenergia-szállító légvezetékek létesítésekor,** valamint **középfeszültségű szabad légvezeték teljes szakaszhosszra kiterjedő felújításakor** olyan műszaki megoldásokat kell alkalmazni, amelyek **a vadon élő madarakat nem veszélyeztetik.**

*A természet védelméről
szóló 1996. évi LIII. törvény*

*A tájvédelmi célok
megvalósításának területei*

*A tájvédelmi szakhatósági hatáskörbe tartozó
engedélyezési eljárásokról szóló 166/1999. (XI.
19.) Korm. rendelet*

*2009-től a hatósági hatáskört kijelölő
kormányrendeletek*

A tájvédelmi szakhatósági hatáskörbe tartozó engedélyezési eljárásokról szóló 166/1999. (XI. 19.) Korm. rendelet

A felügyelőség tájvédelmi szakhatóságként működik közre

- a) a települések külterületén és
- b) a települések belterületén egyedi tájérték, természeti terület és az országos jelentőségű védett természeti terület esetén

1. Telekalakítási, építésügyi hatósági engedélyezési eljárásában.
2. Egyes villamos energia termelésével, szállításával és szolgáltatásával kapcsolatos hatósági engedélyezési eljárásban.
3. Egyes gázszolgáltatási, gázértékesítési hatósági engedélyezési eljárásban,
4. Egyes termőföld más célú hasznosítására vonatkozó hatósági engedélyezési eljárásban,
5. Egyes erdészeti hatósági engedélyezési eljárásokban
6. Egyes bányafelügyeleti hatósági engedélyezési eljárásokban
7. Egyes hírközlési hatósági engedélyezési eljárásokban
8. Egyes közlekedési hatósági engedélyezési eljárásokban,
9. Régészeti feltárások, illetve a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 63. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott tevékenység engedélyezése esetén.
10. Egyes vízjogi eljárások
11. Környezeti hatásvizsgálati eljárás

2008. Évi dereguláció

A tájvédelmi szakkérdés vizsgálatának köre

1. Telekalakítási, építésügyi hatósági engedélyezési eljárásában.
2. Egyes villamos energia termelésével, szállításával és szolgáltatásával kapcsolatos hatósági engedélyezési eljárásban.
3. Egyes gázszolgáltatási, gázértékesítési hatósági engedélyezési eljárásban, ÁTH
4. Egyes termőföld más célú hasznosítására vonatkozó hatósági engedélyezési eljárásban,
5. Egyes erdészeti hatósági engedélyezési eljárásokban
6. Egyes bányafelügyeleti hatósági engedélyezési eljárásokban, ÁTH
7. Egyes hírközlési hatósági engedélyezési eljárásokban
8. Egyes közlekedési hatósági engedélyezési eljárásokban, ÁTH
9. Régészeti feltárások, illetve a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 63. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott tevékenység engedélyezése esetén.
10. Egyes vízjogi eljárások
- +1 . Távhőtermelő létesítmények létesítési és a távhővezeték vezetékjogi engedélyezési eljárása

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

A tájvédelmi célok megvalósításának területei

1. Tervezői szakmai követelmények

266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről

Táj- és kertépítészeti tervezési terület	K	Terep és zöldfelületek kertépítészeti kialakításának a tervezése (a belső út és burkolatrendszerrel együtt); kertépítészeti, növénytelepítési, valamint önálló táj- és kertépítészeti tervek készítése (közpark, közkert, köztér, történeti kert stb.), továbbá a kertépítészeti műtárgy tervezési szakterületnél (ÉKM) meghatározott feladatok. Telepítési tanulmányterv, beépítési terv zöldfelület alakítási munkarészeinek elkészítése, valamint ha jogszabály táj- és természetvédelmi szakhatósági közreműködést ír elő, az ehhez szükséges jogszabályban meghatározott dokumentáció elkészítése.	táj-és kertépítészeti szakon végzett okleveles kertészmérnök, okleveles tájépítész mérnök, okleveles tájépítész	2 év
---	----------	--	---	------

1. Tervezői szakmai követelmények

297/2009. (XII. 21.) Korm. rendelet a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízgazdálkodási és tájvédelmi szakértői tevékenységről

b) szakértői tevékenység: a környezeti elemek védelmével, a természeti erőforrásokkal való gazdálkodással kapcsolatos műszaki, természettudományi jelenségek ok-okozati összefüggéseinek értékelése, az ehhez szükséges adatgyűjtési tevékenység végzése, környezetvédelmi, természetvédelmi és **tájvédelmi dokumentációk összeállítása**, továbbá a vizek hasznosításával, a vízkészletekkel történő gazdálkodással, kártételeik elhárításával és a vízilétesítmények létesítésével, üzemeltetésével, működtetésével kapcsolatos dokumentáció összeállítása, szakvélemény készítése, kivéve a vízgazdálkodási tervezői tevékenységet;

2. *Döntést segítő tervi elem*

Engedélyezési dokumentumok

- építészeti-műszaki tervek (beleértve bontási tervek) (312/2012. (XI.8.) Korm. rend.)
- nyomvonalas létesítmények műszaki tervei (pl. 93/2012. (V. 10.) Korm. rendelet)
- vízjogi engedélyköteles létesítmények tervei (18/1996. (XII.25.) Korm. rend.)
- bányászati tájrendezési előterv, bányászati műszaki üzemi terv (203/198. (XII.19.) Korm. rend)
- EVD, KHT, EKHE (314/2005. (XII.25.) Korm. rend)
- területi (társadalmi, gazdasági és környezeti) (218/2009. (X.6.) Korm. rend., 76/2009. (IV.8) Korm. rend. 1.sz. melléklet)
- örökségvédelmi hatástanulmány (395/2012. (XII. 20.) Korm. rend)
- környezeti értékelés (2/2005. (I.11.) Korm. rend)

2. Döntést segítő tervi elem

Az építészeti-műszaki dokumentáció tartalma

Az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet

5. Sz. melléklet: *Szakhatósági dokumentációk tartalma építésügyi hatósági engedélyezéshez*

A természet- és tájvédelmi szakhatóság állásfoglalásának megkéréséhez szükséges dokumentumok

8. Sz. melléklet: *Az építészeti-műszaki dokumentáció tartalma*

Az építészeti-műszaki dokumentáció elemei a tervezés tárgyától függően

Általános előírások

Az egyes engedélyezési eljárásokhoz benyújtandó munkarészek

2. *Döntést segítő tervi elem*

Az építészeti-műszaki dokumentáció tartalma

Az építészeti-műszaki dokumentáció tartalma - Az építészeti-műszaki dokumentáció elemei a tervezés tárgyától függően

Egyebek mellett

- a **beépített területek aránya a zöldfelülethez,**
- helyszínrajz,
- **zöldfelület aránya,** építmények egymástól való távolsága, elő-, hátsó-, oldalkertek mérete),
- a **meglévő terepviszonyok ábrázolását** a jellemző szintmagasságok értékeivel, **10 százaléknál nagyobb lejtésű terület esetén az 1 m szintkülönbséget ábrázoló rétegvonalakkal**
- **Terepmetszet, tereprendezési terv (szükség szerint)**
- **Környezeti állapotadat**
- fotó, fotómontázs, **látványterv,**
- **utcakép** (axonometria, perspektíva, egyéb),
- **kilátási-rálátási terv,**
- **színterv, tömegvázlat, álcázási terv**

2. *Döntést segítő tervi elem*

Az építészeti-műszaki dokumentáció tartalma

Bontási engedélyezési és tudomásulvételi dokumentáció

–műszaki leírást, (az **építmény rendeltetését**, főbb és jellemző méreteit, szükség szerint anyagait és szerkezeteit, a csatlakozó közművek fajtáját, állapotát és helyzetét)

–helyi védelem alá tartozó építmény, illetve **egyedi tájértékké minősített építmény elbontása** vagy műemlék részleges bontása **esetén fényképeket az építmény valamennyi nézetéről,**

–Bontás tudomásulvételéhez szükséges dokumentáció a meglévő **(a változtatás előtti) állapotra vonatkozó fotódokumentációt** és az **érintett környezet fényképi ábrázolását** tartalmazza.

2. *Döntést segítő tervi elem*

A természet- és tájvédelmi szakhatóság állásfoglalásának megkéréséhez szükséges dokumentumok

- az érintett és a **szomszédos telkek beépítési jellemzőinek** bemutatása (tervrajzzal vagy vázrajzzal, fotókkal dokumentálva),
- beépítésre szánt területen az **utcakép, homlokzat, épületmagasság, telekbeépítés** jellemzőinek összevetése az engedélyezendő építési tevékenységgel,
- a telek tényleges beépítési mértéke a **tervezett út- és térburkolatokkal, kerti építményekkel** együtt a beépítés után (a természetes, termett talajjal borított ingatlanrész méretének feltüntetésével),
- az építési tevékenység **látványhatása a tájra**, (adottságoktól függően) legfeljebb 4 km sugarú távolságig, 1:5000 léptékű vázrajz, amelyen ábrázolni kell mindazon építményt (jellemző adatokkal, fotókkal), amelyek befolyásolják, vagy hatást gyakorolhatnak az építményre,
- a **tájba illesztés** megoldása látványterven ábrázolva
- az építési tevékenységgel érintett, valamint a szomszédos területre vonatkozó **természetvédelmi oltalom megjelölése**,
- a területen előforduló természeti értékek, valamint a **Natura 2000 hálózatba tartozó fajok, élőhelyek felsorolása**,
- a **természeti állapot** (felszíni borítottság, növényzet, vízviszonyok, domborzat) változásának módja és várható mértéke.

2. Döntést segítő tervi elem *A tájba illesztés, tájba illeszkedés bizonyítására szolgáló látványterv – a tájba illesztési terv részletes műszaki követelményei*

Szabvány-előkészítő munkaanyag

Tájba illesztési tervdokumentáció tartalmi követelményeinek osztályozása

A három mátrix minőségi kategóriái a következő szempontokat érintik:

1. A dokumentáció terjedelme
2. A látványterv kidolgozottsága
3. Ábrázolások mennyisége és iránya

3. Szakhatósági részvétel

312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról

<p>Ha az építési tevékenység, illetve az építményben folytatott tevékenység nem környezeti hatásvizsgálat vagy nem egységes környezethasználati engedély köteles és az építési tevékenység, illetve az építményben folytatott tevékenység külterületen, valamint belterület esetén természeti területen, országos jelentőségű védett természeti területen, Natura 2000 területen, barlang védőövezetén folyik, továbbá ha barlangot, egyedi táj értéket közvetlenül érint.</p>	<p>Annak elbírálása, hogy az építési tevékenység - ide nem értve az 1. § (2) bekezdés d) pontja szerinti esetkör - , illetve az építményben folytatott tevékenység a természet és a táj védelmére vonatkozó nemzeti és közösségi jogi követelményeknek a kérelemben foglaltak szerint vagy további feltételek mellett megfelel-e.</p>	<p>a) építési, b) bontási, c) összevont, d) az engedély hatályának meghosszabbítási, e) használatbavételi, f) fennmaradási engedélyezési eljárás</p>	<p>környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőség</p>	<p>Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség</p>
--	---	--	---	--

4. A szakkérdés vizsgálata

312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról

<p>Ha az építési tevékenység, illetve az építményben folytatott tevékenység nem környezeti hatásvizsgálat vagy nem egységes környezethasználati engedély köteles és az építési tevékenység, illetve az építményben folytatott tevékenység külterületen, valamint belterület esetén természeti területen, országos jelentőségű védett természeti területen, Natura 2000 területen, barlang védőövezetén folyik, továbbá ha barlangot, egyedi táj értéket közvetlenül érint.</p>	<p>Annak elbírálása, hogy az építési tevékenység - ide nem értve az 1. § (2) bekezdés d) pontja szerinti esetkört -, illetve az építményben folytatott tevékenység a természet és a táj védelmére vonatkozó nemzeti és közösségi jogi követelményeknek a kérelemben foglaltak szerint vagy további feltételek mellett megfelel-e.</p>	<p>a) építési, b) bontási, c) összevont, d) az engedély hatályának meghosszabbítási, e) használatbavételi, f) fennmaradási engedélyezési eljárás</p>	<p>környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőség</p>	<p>Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség</p>
--	--	--	--	---

4. *A szakkérdés vizsgálata*

**481/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet
a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és
igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről**

32. § Ha kormányrendelet eltérően nem rendelkezik, **a természet és a táj védelmére vonatkozó nemzeti és közösségi jogi követelményeknek való megfelelés elbírálására vonatkozó szakhatósági feladatkörében azt vizsgálja,** hogy az engedélyezetteti kívánt tevékenység, építmény, létesítmény megfelel-e

...

c) a természeti értékek és területek, **a tájak és az egyedi tájértékek, valamint azok természeti rendszereinek, jellegzetességének, biológiai sokféleségének, természetes vagy természetközeli állapotának megőrzése, fenntartható használatának és helyreállításának elősegítése**

nemzeti jogszabályokban és általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó közösségi jogszabályokban rögzített követelményeinek.

5. A döntéshozatal részletszabályai

- Szakmai végzettség
- Szakmai tapasztalat, területismeret
- Szabványok
- Tájvédelmi kézikönyv
- Tájvédelmi kormányrendelet
- Tájkarakter alapú tájosztályozás

MSZ-13-202:1990	Természetvédelem. Tájak osztályozása
MSZ/T 20362:2004	Természetvédelem. Gáztartályok tájba illesztése
MSZ 20369:2003	Természetvédelem. Műtárgyak és műszaki létesítmények természetvédelmi oltalom alatt álló erdőkben
MSZ 20370:2003	Természetvédelem. Általános tájvédelem. Fogalommeghatározások
MSZ/T 20371:2005	Természetvédelem. A közutakat keresztező ökológiai átjárók kialakítása
MSZ 20372:2004	Természetvédelem. Tájak esztétikai minősítése
MSZ/T 20375:2003	Természetvédelem. Kultúrtörténeti értékek védett természeti területeken
MSZ 20376-1:1999	Természetvédelem. Épületek, építmények tájba illesztése védett természeti területeken
MSZ 20376-2:1999	Természetvédelem. Épületek, építmények tájba illesztése a Duna-Tisza köze védett természeti területein
MSZ 20376-3:1999	Természetvédelem. Épületek, építmények tájba illesztése a Balaton-felvidék és a Bakony védett természeti területein
MSZ 20376-4:1999	Természetvédelem. Épületek, építmények tájba illesztése a Kisalföld védett természeti területein
MSZ 20376-5:1999	Természetvédelem. Épületek, építmények tájba illesztése Budapest

*A természet védelméről
szóló 1996. évi LIII. törvény*

*A tájvédelmi rendelet
törvényi felhatalmazása*

7. § (4) A **táj jellege**, a **természeti értékek**, az **egyedi tájértékek** és a **tájképi adottságok** megóvására vonatkozó részletes szabályokat az (1)–(3) bekezdésekben foglaltakra tekintettel a Kormány állapítja meg.

85. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza
1. a **táj jellege**, a **természeti értékek**, az **egyedi tájértékek** és a **tájképi adottságok** megóvására vonatkozó szabályokat;

Javaslatok

A hatósági eljárásokkal kapcsolatos javaslatok

- a **tájba illesztés** szükségességéről, módjáról részletesen rendelkezzen
- Tájvédelmi szakmai tartalom az építésügyi hatósági eljárásokkal foglalkozó 312/2012. (XII. 8.) Korm. rendeletnek 18.§ (1) végrehajtásához : *Az építésügyi hatóság az építési engedély iránti kérelem elbírálása során... vizsgálja..., hogy okoz-e a környezetében olyan káros hatást, amely da) a terület rendeltetésének megfelelő és jogszabályban meghatározott mértéket meghaladná”*
- **egyedi tájértékek** hatósági rendszerének felülvizsgálata
- vízjogi hatósági eljárásokban **teljes külterületi** hatáskör visszaállítása

Javaslatok

- az **engedélyhez nem kötött** létesítmények szabályozása
- **tájjelleg-, tájpotenciál-vizsgálatok** elkészítése, védendő karakterelemek, kulcsjellemzők meghatározásának keretszabályai
- a **szabványok** egyes javaslatainak beemelése
- **önálló tájvédelmi szakértői** szakterület

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

Köszönöm a figyelmet!

